ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1.-3/23/563-1454

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Jekaterina Aader
Otsuse tegemise aeg ja koht	21.06.2023 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	12.06.2023
Teabevaldaja	AS Lahevesi registrikood 11492271 e-posti aadress lahevesi@lahevesi.ee
Vaide esitaja	XXX isikukood XXXXX e-posti aadress XXXXX

RESOLUTSIOON:
Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

1) jätta vaie rahuldamata, kuna AS Lahevesi on vaide esitajale kogu tema valduses oleva teabe edastanud ning selgitustaotlustele vastamise üle puudub inspektsioonil järelevalvepädevus;

2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.

VAIDLUSTAMISVIIDE:
Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 lg 2). Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni vastu halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:
09.05.2023 saatis vaide esitaja teabevaldajale teabenõude ja selgitustaotluse seoses XXXXX kinnistu asukoha piirkonnast tuleneva ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniga (ÜVK) soodustingimustel liitumisega. Pöördumises soovis vaide esitaja teavet ja vastust järgmistele küsimustele:

1) *kui palju oli tehnorajatiste arendamisel/renoveerimisel antud piirkonnas väljastatud hoonestusõiguseid enne 1999 a. 22. märtsi, KIK-ilt projekti toetuse saamise üks tingimusi oli, et üle 50% hoonestusõiguseid pidi olema väljastatud enne 22. märtsi 1999 a. kuna uusarendustele toetusi ei antud ja sama reegel kehtib ka praegu (aasta numbrid on muutunud kuid peaks olema Teile kui riiklike (EURO) toetusi kasutavale ettevõttele tuttav reegel).*
2) *kas vee- ja kanalisatsiooni teenuste hinnaga kaetakse või pidi katma arenduskulusid kui ei siis milliste vahenditega (arenduse/renoveerimise eelselt juba süsteemiga liitunutelt liitumistasusid seadusest tulenevalt nõuda ei saanud),*

3) *7. aastaga olete välja selgitanud tehnorajatiste amortisatsiooni ja esile tulnud puudused ning projekteerimise vead, jätkusuutlikuse ja tulevikus ettetulevad investeeringud, palun need välja tuua ja milliste vahenditega neid kaetakse,*
4) *kui palju on lisandunud tänase seisuga uusi ÜVK-ga liituvaid kinnistuid eelnevalt arvestatud 108-le ja kuidas jaguneb 108 + uute liitujate vahel tehnorajatiste arendamise/renoveerimisega seotud kulutused n.ö. liitumistasud,*
5) *Teie poolt vastatud kirja sulgudes oleva vihje kohta palun selgitust - kuidas puutub MTÜ Meremõisa tegevus (uus kohustus) minu tegemistesse. Mina ei pea teadma kuhu suunatakse reovesi, tekkib küsimus, miks ei kasutata olemas olevat 108 kinnistu tarbeks projekteeritud ja renoveeritud reoveepuhastit, mis on 1/5 MTÜ omaosalusest (104415,1 EUR) piirkonna ÜVK projektiga seotud kuludest.*

10.05.2023 vastas teabevaldaja vaide esitajale, et AS Lahevesi ei ole antud piirkonnas tehnorajatiste renoveerimiseks ja arendamiseks SA-t KIK toetusi saanud ja investeeringutega tegeleb selle piirkonna tehnorajatiste omanik MTÜ Meremõisa. Teabevaldaja selgitas lisaks, et teavet hoonestuse kohta saab vaide esitaja ehitisregistrist www.ehr.ee.

Kuna soovitud teavet teabenõudja ei saanud, siis saatis ta 10.05.2023 teabevaldajale korduva teabenõude. Samal päeval vastas teabevaldajale ka korduvale teabenõudele, selgitades, et soovitud teavet tal ei ole, kuna AS Lahevesi ei arendanud ega renoveerinud antud piirkonnas tehnorajatisi ja selle jaoks toetust pole saanud.

17.05.2023 saatis vaide esitaja täiendava teabenõude, paludes teabevaldajat kinnitada või lükata ümber vaide esitaja kinnistu asukoha piirkonna vastavust liitumistasu arvutamise metoodika punktile 3.5, millele viitas ta varasemas pöördumises ja mille alusel saaks ta liituda ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniga soodsamatel tingimustel.

18.05.2023 edastas teabevaldaja vaide esitajale Konkurentsiameti otsuse, selgitades, et otsust rakendatakse liitumistasudele viidatud piirkonnas.

20.05.2023 kirjutas vaide esitaja teabevaldajale, et ei saanud teabenõudega küsitud teavet. Samal päeval vastas teabevaldaja, et on edastanud kogu tema valduses oleva informatsiooni.

24.05.2023 teatas vaide esitaja, et ootab teabenõude täitmist hiljemalt 07.06.2023. Samal päeval vastas teabevaldaja vaide esitajale, korrates 10.05.2023 antud selgitusi.

02.06.2023 täpsustas vaide esitaja oma teabenõuet. Teabenõudega soovis vaide esitaja teada, *kas XXXXX ÜVK piirkonnas, kus asub tema kaasomandis olev kinnistu (XXXXX), on uusarendus piirkond või on tegemist piirkonnaga, kus üle 50% hoonestusõigustest on väljastatud enne 1999.a. 22. märtsi*. Vaide esitaja teatas, et ootab vastust hiljemalt 9.06.2023.

02.06.2023 vastas teabevaldaja teabenõudjale, et on väljastanud kogu tema valduses oleva teabe ja juhised.

08.06.2023 kirjutas vaide esitaja teabenõudjale, et lõpptarbija ei pea tegelema vee-ettevõtja tegevuspiirkonnas liitumistasu metoodikas toodud liitumistasu arvutamise põhimõtetele vastava punkti väljaselgitamisega, ning teatas vaide esitamisest Andmekaitse Inspektsioonile.

12.06.2023 esitas vaide esitaja vaide Andmekaitse Inspektsioonile.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:
Vaide esitaja arvamusel peab piirkonna enne 22.03.1999.a. väljastatud hoonestusõiguste kohta teabe valdajaks olema AS Lahevesi kui antud piirkonna määratud vee-ettevõtja. Vaide esitaja seisukohal peab teave olema avalikult kättesaadav, kuna on seotud avaliku teenuse

pakkumisega.

Vaide esitaja soovis välja selgitada, kas tema kinnistu asub piirkonnas, mis vastavalt liitumistasu arvutamise metoodikale annab talle õiguse liituda ÜVK-ga soodsatel tingimustel (vaid ühendustasuga). Vaide esitaja viitas AS-i Lahevesi liitumistasu arvutamise metoodika punktile 3.5, mille järgi *piirkondades, kus ÜVK arendamine toimub vastavalt ÜVK kavale ja kus ÜVK-ga ühendatakse rohkem kui 50 protsenti elamuid, mille ehitusluba on välja antud enne 1999. aasta 22. märtsi, kujuneb liitumistasu ÜVVKS § 14 lg 2 p 6 tulenevalt vaid ühendustasust*.

Vaide esitaja leiab, et kuna lõpptarbija ei pea tegelema vee-ettevõtja tegevuspiirkonnas liitumistasu metoodikas toodud liitumistasu arvutamise põhimõtetele vastava punkti väljaselgitamisega, siis AS Lahevesi on keeldunud teabenõude täitmisest õigusvastaselt.

Vaide esitaja põhjendas, et vajab küsitud teavet vee-ettevõtja vastu kohtuhagi esitamiseks.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:
Teabevaldaja on suhtluses vaide esitajaga asunud seisukohale, et on väljastatud kogu tema käsutuses oleva teabe ja juhised. Teabevaldaja seisukohal on ta vaide esitajale andnud selgelt mõista, et ei pea arvestust enne 1999 ja pärast 1999 ehitatud hoonete kohta, ja nõutud teavet saab vaide esitaja ehitisregistrilt (www.ehr.ee).

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:
1. AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Seega saab teabenõude korras küsida koopiad või väljavõtted olemasolevatest dokumentidest, andmeid infosüsteemidest vm. Teabenõudega saab küsida mis iganes väljavõtet, mida on teabevaldajal võimalik teha, sh ei ole oluline kas sellisel kujul on enne andmetest väljavõte tehtud. Teabenõude korras saab küsida ka lihtsasti arvutavat teavet teabevaldaja andmebaasidest olenemata sellest, et teabevaldajal see sellisel kujul puudub.[1]

Seega on teave selle kohta, kas vaide esitaja kaasomandis olev XXXXX kinnistu asub soodustingimustega liitumistasu piirkonnas või mitte on käsitletav avaliku teabena, mida saab teabenõude korras teabevaldajalt.

2. AS Lahevesi on eraõiguslik juriidiline isik. AvTS § 5 lõike 1 punkti 2 ja lg 3 alusel on teabevaldajaks eraõiguslik juriidiline isik ja füüsiline isik kui isik täidab seaduse, haldusakti või lepingu alusel avalikke ülesandeid, sealhulgas osutab haridus-, tervishoiu-, sotsiaal- või muid avalikke teenuseid, – teabe osas, mis puudutab nende ülesannete täitmist.

AS Lahevesi on vee-ettevõtja, kes osutab ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniseaduse (ÜVVKS) alusel avalikku teenust – varustab kliendi kinnistu veevärki ühisveevärgi kaudu veega või korraldab kliendi kinnistu kanalisatsioonist reo-, sademe- ja drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimist ja puhastamist (§ 7). ÜVVKS § 7 lõike 1^2 järgi on vee-ettevõtja üldhuviteenuse osutaja. Seega on AS Lahevesi teabevaldaja osas, mis puudutab ÜVVKS-ist tulenevate ülesannete täitmist.

[1] Vt Riigikohtu 02.12.2021 otsus haldusasjas nr 3-20-992, p 11. Riigikohus on leidnud, et piirsituatsioonides eristab selgitustaotlust teabenõudest eeskätt teabevaldaja vajadus enne vastamist teavet analüüsida, sünteesida või koguda lisateavet (AvTS § 6; MSVS § 2 lõike 2 punkt 1). On tõenäoline, et kaebaja taotletud arvandmed on kas vastustajal olemas või on need leitavad hõlpsa arvutustehte abil (nt keskmised palgad), mida ei ole põhjust pidada andmete sünteesimiseks MSVS § 2 lõike 2 punkti 1 tähenduses.

3. Inspektsiooni pädevuses on AvTS § 45 lõike 1 kohaselt teabevaldajate üle riikliku ja haldusjärelevalve teostamine teabenõuete täitmise üle.

4. Teabenõue loetakse täidetuks kui küsitud teave on teabevaldajale saadetud või teda teabeni juhatatud (nt edastades võrgulingi, kus teave on avaldatud) või kui teabevaldaja on teabenõude täitmisest nõuetekohaselt keeldunud (AvTS § 20 ja § 23 lg 1-3).

Antud juhul vastas teabevaldaja, et küsitud teavet tal ei ole ning on suunanud vaide esitajat pöörduma avaliku ehitisregistri poole. Lisaks edastas teabevaldaja tema valduses oleva Konkurentsiameti otsuse, mille alusel arvutatakse vaide esitaja piirkonnas liitumistasusid. Kirjavahatusest lähtuvalt on teabevaldaja teinud kõik endast oleneva, et anda vaide esitajale niipalju teavet kui tal on. Inspektsioonile teadaolevalt ei ole riik ega riigi määratud juriidiline isik kohustanud halduslepingu või õigusaktiga teabevaldajat pidama arvestust tema tegevuspiirkonnas väljastatud ehituslubade või hoonestusõiguste üle. Ka teabe valdamise kohustuse puhul ei saa nõuda kohustatud isikult teabe hankimist muudest allikatest, kui teabevaldajal endal teavet ka päriselt ei ole. Seega leiame, et teabenõudele on vastatud ja selle täimisest nõuetekohaselt keeldutud.

5. AvTS § 23 lg 2 p 5 sätestab, et kui teabenõudele vastamiseks tuleb teavet täiendavalt süstematiseerida või analüüsida, siis loetakse selline teabenõue selgitustaotluseks ja sellele vastatakse märgukirjale ja selgitustaotlustele vastamise seaduses sätestatud korras, st 30 päeva jooksul.

Vaide esitaja soovis 09.05.2023 teabenõudes lisaks piirkonna enne 22.03.1999.a. väljastatud hoonestusõiguste arvule ka täiendavaid selgitusi piirkonna ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni liitumistasude arvutamisel võetavate ajaolude kohta, vastuseid tehnorajatiste arendamisega seotud küsimustele ning selgitusi MTÜ Meremõisa tegevuse kohta. Kuna nimetatud küsimustele vastamiseks tuleb teabevaldajal anda selgitusi ja põhjendusi ehk olemasolevat teavet täiendavalt süstematiseerida ja analüüsida, on teabenõudja taotlus selles osas käsitletav selgitustaotlusena märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse (MSVS) mõistes.

MSVS nõuete täitmise osas puudub inspektsioonil järelevalvepädevus ja inspektsioon ei saa kohustada AS-i Lahevesi andma soovitud selgitusi. Selgitustaotlustele ja märgukirjadele vastamine on osa hea halduse tava täitmisest, mille osas saab anda hinnangu Õiguskantsler. Küll aga juhib inspektsioon vaide esitaja tähelepanu, et ka selles osas andis teabevaldaja teada, et ei saa vastata küsimustele, kuna piirkonna tehnorajatiste arendamisega on tegelenud tehnorajatiste omanik MTÜ Meremõisa ja küsimustele vastuste leidmine oleks AS-le Lahevesi ebaproportsionaalselt koormav.

6. Eeltoodust lähtuvalt jätame vaide rahuldamata, kuna leiame, et AS-i Lahevesi ei saa avaliku teabe seaduse alusel kohustada välja selgitama arvu, kui palju on vaide esitaja kinnistu asukoha piirkonnas väljastatud hoonestusõigusi enne 22.03.1999. Küll aga suuname vaide esitajat pöörduma asukohajärgse kohaliku omavalitsuse poole, kelle ülesandeks on muuhulgas veevarustuse ja kanalisatsiooni ning ruumilise planeerimise korraldamine ning kes peab arvestust ehitisregistrisse esitatud andmete üle oma haldusterritooriumil.

(allkirjastatud digitaalselt)

Jekaterina Aader
jurist
peadirektori volitusel